

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 4.02.1998 р.
2. Гуржій А.М. Інформаційні технології в освіті // Проблеми освіти: наук. метод. зб. К.: ІЗМН, 1998. Вип. II. С. 5-11.
3. Дмитренко П.В., Пасічник Ю.А. Дистанційна освіта. К.: НПУ, 1999. 25 с.
4. Концепція діяльності Українського центру дистанційної освіти Національного технічного університету “Київський політехнічний інститут”. К.: КПІ, 2000. 5 с.
5. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. К.: КПІ, 2000. 12 с.
6. <http://edu.minfin.gov.ua/LearningProcess/RemoteEducation/Pages/Проблеми-впровадження-дистанційної-освіти-в-Україні.aspx>
7. <http://www.osvita.org.ua/distance/>
8. Власенко Л. В. Переваги та недоліки дистанційного навчання / Л. В. Власенко // Професійна підготовка педагога : історичний досвід і виклики сучасності : збірник наукових праць. Дрогобич : Ред.-вид. відділ Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І. Франка, 2013. С. 224–228.
9. Концепція розвитку освіти в Україні на період 2015–2025 років (проект – неофіційний текст) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://osvita.ua/doc/files/news/435/43501/project_30102014.doc (2014)

ПЕРЕВІРКА ГЕОГРАФІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ

Рудська І. В.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник – канд. пед. наук, доц. Варакута О. М.

Невід’ємною частиною освітнього процесу з географії є здійснення педагогічного контролю, який виконує декілька основних функцій, зокрема: контролюючу, навчальну, діагностично-корегуючу, стимулюючо-мотиваційну та виховну. В основному він забезпечує перевірку передбачуваних навчальною програмою очікувальних результатів, яка проводиться у різних формах: усна, письмова; індивідуальна, групова і фронтальна; ущільнена (наприклад, поєднання усної індивідуальної і письмової групової).

Розрізняють такі види контролю: *попередній*, що проводиться на початку вивчення теми, для з'ясування рівня підготовки учнів до сприйняття нового матеріалу (усне опитування, географічний диктант, кросворд, аналіз схеми, таблиці і т. ін.); *поточний* контроль проводиться на початку уроку, для виявлення рівня засвоєння попереднього матеріалу або наприкінці уроку, для з'ясування ефективності роботи учнів під час уроку (усне опитування, робота з картою, схемою, таблицею, текстовим і позатекстовим матеріалом підручника, тестовий контроль, виконання пізнавальних завдань і т. ін.); *тематичний контроль* проводиться після вивчення невеликої теми або підтеми (усне опитування, географічний диктант, творчі перевірні роботи, робота з картою, тестовий контроль, географічні цікавинки і т. ін.); *підсумковий контроль* здійснюється наприкінці вивчення великої теми, розділу, курсу, для систематизації знань учнів, перевірки вмінь застосовувати їх на практиці (усне опитування, тестовий контроль і ін.) та *державна підсумкова атестація*.

Окремі види традиційних форм педагогічного контролю можуть виконувати зазвичай тільки деякі з п'яти вище перелічених функцій. Тому для досягнення його високої якості, багатофункціональності найдоцільніше використовувати такі форми та методи, які базувалися б на застосуванні педагогічних вимірів і оцінювання.

Останнім часом набула широкого поширення тестова форма контролю. Тести є важливим елементом підручників, посібників, робочих зошитів, практикумів. Вони стали основним засобом незалежного зовнішнього оцінювання учнів.

Сутність поняття «тест» трактують по-різному. Однак, великий тлумачний словник сучасної української мови дає таке визначення терміну «тест»: «Тест – це система формалізованих завдань, призначених для встановлення освітнього (кваліфікаційного) рівня особи». /Письмовий екзамен або контрольна робота, що складається з багатьох запитань різного ступеня складності, на які необхідно дати конкретні короткі письмові відповіді, за якими визначається рівень знань учня.[2].

Педагогічний тест визначається як система репрезентативних паралельних завдань специфічної форми, наростаючої труднощі,

яка дозволяє якісно оцінити структуру і виміряти рівень підготовки особистості.[1].

Проведення тестового контролю може бути доволі різноплановим:

- тестування з метою оцінювання навчальних досягнень;
- тестування з метою подальшої корекції вчителем індивідуальної траєкторії навчання для кожного учня;
- самоконтроль засвоєння навчального матеріалу та корекція процесу роботи з навчальним матеріалом безпосередньо учнем та ін.

Технологія тестування передбачає такі етапи [3]:

- 1) визначення мети тестування;
- 2) підготовка та збір інформації для складання тестового завдання, яке має відповідати вивченій темі;
- 3) розробка та конструювання тесту з обов'язковим урахуванням таких вимог: неприпустимість використання двозначних тлумачень, некоректних запитань, які не відповідають навчальним стандартам і програмі; лаконічність та чіткість викладу запитання чи завдання та ін.;
- 4) безпосереднє проведення тестування;
- 5) перевірка тестів;
- 6) підсумки тестування з аналізом результатів.

На практиці вчені виокремлюють декілька основ для класифікації тестів. За якістю тести поділяють на *стандартизовані та нестандартні*. За призначенням їх можна поділити на: *загальнодіагностичні, тести професійної придатності, тести спеціальних здібностей, тести досягнень*. За матеріалом оперування на: *бланкові, предметні, апаратні*. Відповідно до кількості людей, які тестуються одночасно, тести поділяють на *індивідуальні та групові*. За формою відповіді тести поділяють на *усні та письмові*. За провідною орієнтацією розрізняють *тести на швидкість, тести потужності та змішані*. За ступенем однорідності завдань тести поділяють на *гомогенні та гетерогенні*. За комплексністю тести поділяють на *ізолювані тести і тестові набори*. За характером відповідей на завдання (запитання) тести поділяють на *тести із запропонованими відповідями і вільними відповідями*. Психологічні тести можна поділити на *особистісні та інтелектуальні*. За характером розумових дій вирізняються *вербальні і невербальні тести*.

Для перевірки сформованості географічних компетентностей учнів використовують різні види тестових завдань: тестові завдання закритого типу з вибором однієї однозначно правильної відповіді; тестові завдання закритого типу, що мають кілька правильних відповідей (кількість таких відповідей обов'язково вказана); тестові завдання закритого типу на визначення істотних ознак названого об'єкта чи процесу; тестові завдання закритого типу з визначенням об'єкта чи процесу згідно з наведеною його характеристикою; тестові завдання закритого типу на відтворення правильної послідовності; тестові завдання закритого типу на встановлення відповідності; тестові завдання відкритого типу (насамперед географічні задачі) та ін.

Наведемо приклади деяких з них [4].

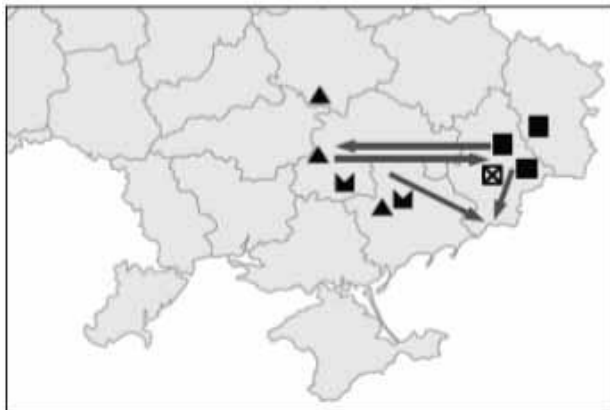
1. Установіть відповідність між країною й типом електростанцій, що є основними виробниками електроенергії в цій країні.

А Австралія	1 сонячні
Б Франція	2 геотермальні
В Індонезія	3 гідравлічні
Г Бразилія	4 теплові
	5 атомні

2. Укажіть три ознаки, що характеризують паливно-енергетичну промисловість України

- 1 належить до легкої промисловості
- 2 працює на власній та імпортній сировині
- 3 задовольняє потреби господарства країни частково
- 4 є основною експортною галуззю країни
- 5 рівномірно розміщена на території країни
- 6 висока частка АЕС у виробництві електроенергії
- 7 повністю задовольняє потреби господарства країни

3. Укажіть галузь промисловості, розвиток якої відбувається на території України внаслідок удалого територіального поєднання позначених на картосхемі родовищ корисних копалин.

- А теплова електроенергетика
- Б кольорова металургія
- В чорна металургія
- Г цементна промисловість

4. Розташування в Запоріжжі підприємств кольорової металургії пов'язано з:

- А різноманіттям в околицях родовищ руд кольорових металів
- Б можливістю кооперування з підприємствами важкого машинобудування
- В наявністю дешевої електроенергії, оскільки біля міста з потужні електростанції
- Г орієнтацією виробництв на експорт продукції водним транспортом

5. Проаналізуйте дані таблиці й виберіть правильне твердження

- А упродовж останніх років у світі виробництво тканин з натуральних волокон збільшується
- Б у 2015 році тканин з натуральних волокон виробляли більше, ніж з синтетичних
- В понад 2/3 усіх тканин світу виготовляють з хімічних волокон
- Г хімічна сировина в загальному виробництві тканин поступається натуральній

Структура світового виробництва текстильних товарів за видами волокон (1950 – 2015 рр.)

Види волокон	Частка у виробництві, %		
	1950	2000	2015
Натуральні	84	43	31
Хімічні	16	57	69

Таким чином, тільки науково та методично правильно підготовлений набір тестових завдань дає змогу надійно оцінити навчальні досягнення та сформованість географічних компетентностей учня. При цьому створення системи завдань, яку можна було б використовувати в усіх видах педагогічного контролю і яка б відповідала його цілям та функціям, має базуватися на сучасних підходах до розробки тестів.

Список використаних джерел

1. Аванесов В.С. Композиция тестовых заданий. М.: АДЕПТ, 1998.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Укл. і гол. ред. В.Т. Бусел. К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
3. Варакута О.М., Заровенна Н.В. Використання тестового контролю і корекції знань студентів з географії у вищій школі: Методичні рекомендації. 2014. Тернопіль, ТНПУ. 30 с.
4. Варакута О. Географія: збірник тестових завдань для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. Тернопіль: Підручники і посібники, 2020. 192с.
5. Гільберг Т. Тестовий контроль з географії: переваги й недоліки. //Географія та основи економіки в школі. 2008. № 1. С.27-30.
6. Есаулов А.О., Корнеєв В.П. Технології контролю навчальної діяльності учнів з географії // А.О. Есаулов, // Географія та основи економіки в школі. 2007. № 7. С. 2-6.
7. Федоренко Ю.А. Методика складання тестів та тестування з географії України // Краєзнавство. Географія. Туризм. 2004. № 17. С. 13-15.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ШКІЛЬНИХ ГЕОГРАФІЧНИХ КУРСІВ

Соколова Е. Т.

*Комунальний заклад вищої освіти «Дніпровська академія
неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради
Науковий керівник – док. філософ. наук, проф. Братаніч Б. В.*

Самореалізація особистості учня виступає наскрізним поняттям в умовах оновлення змісту освіти. Відповідно до Державного стандарту про базову загальну середню освіту, Закону України «Про освіту» розвиток природних здібностей та інтересів учня та